

KAUPUNGINHALLITUS

06.03.2013

Valtiovarainministeriölle

Lausunto kuntarakennelakiluonnoksesta

Loimaan kaupunginvaltuusto on 4.3.2013 päättänyt antaa seuraavan lausunnon:

1. Selvitysvelvollisuus ja selvityspäruusteet

Kunnalla on selvitysvelvollisuus, jos se täyttää yhdenkin esitetystä selvityspäruusteista

- kyky riittävään omaan palvelutuotantoon
- sosiaali- ja terveydenhuollon oma palvelutuotanto / vähintään noin 20.000 asukkaan väestöpohja
- perusopetuksen järjestämisen edellyttämä vähintään noin 50 alle 1-vuotiasta
- työpaikkaomavaraisuus-, työssäkäynti- ja yhdyskuntarakenne
- taluspäruusteet

Loimaan kaupunki tunnistaa mm. väestökehityksestä, muuttoliikkeestä ja väestörakenteen muutoksesta aiheutuvat valtakunnalliset, alueelliset ja paikalliset palvelujen muutostarpeet sekä taloustilanteesta johtuvat muutostarpeet kuntapalvelujen sekä myös kuntarakenteiden uudistamiseen.

Kuntarakenteen perustuminen työssäkäynti- ja asiointialueisiin on lähtökohtaisesti oikea. Loimaalla on toteutettu vuosina 2005 – 2009 kaksi kuntaliitosta sekä terveyskeskus-kuntayhtymän lakkauttaminen ja samalla yhdistetty sosiaali- ja terveyspalvelut osaksi kaupungin organisaatiota. Loimaa muodostaa nykyisellään työssäkäyntialueeseen pohjautuvan vajaan 17.000 asukkaan kaupungin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuudistuksen linjaukset ovat ristiriidassa kuntarakennemuudistuksen lähtökohtana olevalle noin 20.000 asukkaan väestöpohjalle.

Sosiaali- ja terveystalvelujen edellyttämän riittävän palvelu- ja väestöpohjakriteerin täyttämiseksi Loimaalla on valmius tukeutua mm. nykyisen Loimaan aluesairaalan kehittämiseen perustuvaan alueelliseen yhteistoimintaan.

Mahdollisten kuntajakoselvitysten ja kuntaliitosten valmistelun tulee perustua lähtökohtaisesti kuntien yhteiseen tahtoon ja mahdolliset kuntaliitokset tulee toteuttaa vapaaehtoisina. Lakiluonnoksessa esitetty selvityksen pakollisuus ja mahdolliset laajat selvitysalueet todennäköisesti heikentävät sitoutumista kuntajakoselvitysten valmisteluun. Tämä todennäköisesti vaikeuttaa ja pidentää valmisteluaikaa. **Vapaaehtoisella selvitystyöllä saataisiin todennäköisesti parempi lopputulos.**

2. Määräajat ja menettelyt

Kuntien tulee tehdä yhdistymisselvitys ja mahdollinen siihen perustuva yhdistymisesitys 1.4.2014 mennessä.

Kunnan tulee ilmoittaa ministeriölle 30.11.2013 mennessä, minkä kunnan/kuntien kanssa se yhdistymistä selvittää.

Ministeriö voi määrätä erityisen kuntajakoselvityksen toimittamisesta, jos kunta ei ole 1.4.2014 mennessä tehnyt kuntien yhdistymisesitystä.

*Esitetty aikataulu on kokonaisvalmistelun viivästymisestä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksen keskeneräisyydestä johtuen **hyvin kireä**.*

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennelinjausten tulisi olla valtakunnallisesti hyväksyttynä ja kuntien tiedossa ennen mahdollisten yhdistymisselvitysten valmistelun käynnistämistä. Ehdotetut aikataulut ovat asianmukaisen valmistelun kannalta liian lyhyet.

*Tarkoituksenmukaiseksi mahdollisen kuntaliitoksen ajankohdaksi kaupunki on aiemmin ilmoittanut **valtuustokauden taitekohdan vuoden 2017 alusta**.*

3. Valtioneuvoston toimivalta päättää kuntajaon muuttamisesta

Lähtökohtana on, että valtioneuvosto voi päättää kuntien yhdistymisestä vain yhdistyvien kuntien valtuustojen yhteisestä esityksestä.

Lakiluonnoksessa ei pääsääntöisesti laajenneta valtiovallan toimivaltaa päättää kuntaliitoksista kuntien omien päätösten vastaisesti.

4. Yhdistymisavustusten ehdot ja määrä

Kunnalle voidaan maksaa avustusta yhdistymiselvityksen kustannuksiin sekä uuden kunnan talouden tervehdyttämiskeinojen selvittämiseen.

Yhdistymisavustuksen saamisen edellytyksenä on, että yhdistyminen tulee voimaan viimeistään vuonna 2017 ja kunnat ovat tehneet yhdistymisesityksen 1.4.2014 mennessä.

Lakiluonnoksen mukaisten kuntaliitosselvitysten tekeminen vaatii mittavat valmistelutyöt. Kustannuksiin on syytä varata riittävä rahoitus.

Kuntaliitosten taloudelliseen tukemiseen on perusteltua kohdistaa rahoitusta myös jatkossa.

5. Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaaminen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti

Merkittävimmät kuntakentän ongelmat liittyvät nimenomaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeisiin sekä niiden järjestämiseen ja rahoitukseen.

*Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuslinjausten mukaan **alle 20.000 asukkaan kunnilla ei olisi itsenäistä järjestämisvastuuta.** Mahdollisuus järjestää peruspalveluja edellyttää sosiaali- ja terveystalouden saatavuuden turvaamista muodostamalla yhteistoiminta-alue. Tämä **linjaus on ristiriidassa aiemman Paraspuitelain kanssa**, jonka mukaisesti Loimaalla on toteutettu vuosina 2005 – 2009 kaksi kuntaliitosta sekä terveyskeskus-kuntayhtymän lakkauttaminen ja samalla yhdistetty sosiaali- ja terveystaloudet osaksi kaupungin organisaatiota.*

***Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestäminen on jatkossakin syytä säilyttää pääosin kuntien tehtävänä.** Peruspalvelujen järjestämisvastuun säilyessä kuntatasolla, voidaan ottaa huomioon paikalliset ja alueelliset tarpeet ja tarve-erot.*

Loimaan kaupungilla on kuitenkin valmius tukeutua sosiaali- ja terveystalouden edellyttämien riittävien palvelu- ja

väestöpohjakriteerin täyttämiseksi mm. nykyisen Loimaan aluesairaalan kehittämiseen perustuvaan alueelliseen pohjautuvaan yhteistoimintaan.

Loimaan kaupunki on aiemmin vuosina 2010 – 2011 valmistellut sosiaali- ja terveystalvelujen yhteistoiminta- aluetta Auran, Oripään ja Pöytyän kuntien kanssa. Laajemman väestöpohjan osalta Loimaalla on valmius neuvotella myös muiden maakunnan kuntien kanssa. Turun kaupunkiseudun sekä koko maakuntaa koskevat sosiaali- ja terveystalvelujen ratkaisut vaikuttavat luonnollisesti myös Loimaan ratkaisuihin. Forssan kaupunki on erikseen marraskuussa 2012 esittänyt vaihtoehtona Forssan, Loimaan ja Someron yhteistoiminta- aluetta.

Tarkastelussa on syytä **ottaa huomioon myös Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin Loimaan aluesairaalan palvelujen kehittäminen** osana perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon toimivuutta.

Loimaan kaupunki pitää tärkeänä, että vaativat erityistason palvelut ovat jatkossakin saavutettavissa koko Varsinais-Suomen alueella – myös maakunnan reuna-alueilla.

Nykyisen Loimaan aluesairaalan toimintaa, osaamista ja palveluja tulee kehittää ja uudistaa alueellisesti osana esitettyä laajaa perustasoa. Erityistason palveluja keskitettäessä tulee samalla vahvistaa vaativan perustason palveluja. Niitä tulee hajauttaa osaksi nykyisen aluesairaalan toimintaa ja samalla yhteen sovittaa terveyskeskuksen palvelujen kanssa. Näin vahvistetaan terveyskeskusten palveluja.

STM:n järjestämä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuudistusta koskeva Varsinais-Suomen kuulemis- ja keskustelutilaisuus on järjestetty 11.2.2013. Selvitysmiehet antavat oman esityksensä vasta maaliskuussa 2013, joten **yksityiskohtainen kannanotto on vielä tässä vaiheessa vaikeaa.**

LOIMAAN KAUPUNGINHALLITUS

Jari Rantala
Kaupunginjohtaja

Toini Heinonen
Hallintosihteeri